

Sygn. akt II PK 94/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa G. G.

przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowemu A. spółka jawna w P. J. K. i S. Ś.,

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 grudnia 2006 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt (...),

1. oddala skargę kasacyjną

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 2. 700, - zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U Z A S A D N I E N I E

Powód G. G. wniósł o zasądzenie od pozwanej Przedsiębiorstwa Handlowego „A.” Spółki Jawnej w P. 76.883,48 zł tytułem zwrotu kosztów używania własnego samochodu do celów służbowych. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2005 r. (...) Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. zasądził od pozwanej na rzecz powoda 52.853,62 zł i oddalił powództwo w pozostałej części. Sąd ustalił, że powód był zatrudniony u pozwanej od 1 kwietnia 2001 r. do 31 lipca 2003 r. w charakterze przedstawiciela handlowego. Warunkiem zatrudnienia było posiadanie własnego samochodu. Do obowiązków powoda należały osobiste kontakty z klientami – sklepami i hurtowniami na terenie dawnego województwa [...]. Podróże do klientów powód odbywał własnym samochodem. Z tego tytułu został mu przyznany ryczałt w kwocie 1.500 zł miesięcznie. Powód miesięcznie przejeżdżał 5.000 – 6.000 kilometrów, jeździł pięć razy w tygodniu a trasa jednego przejazdu wynosiła ponad 300 km. Strona pozwana nie kwestionowała faktu, że powód obsługiwał placówki przez niego wskazywane, gdyż był on jedyną osobą przyjmującą w tym czasie zamówienia na tym terenie. Ryczałt ustalony przez pracodawcę nie spełniał wymogu § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 41, poz. 239). Niesprzeczne z normami bezwzględnie obowiązującymi postanowienia umowy o pracę w przedmiocie sposobu rozliczania kosztów używania prywatnego samochodu do celów służbowych były prawnie skuteczne z tym zastrzeżeniem, że kwota ustalonego ekwiwalentu pokrywała w całości wydatki poniesione przez pracownika w związku z pracą. Do obowiązków pracodawcy należy ponoszenie wszelkich kosztów związanych z pracą i obowiązek ten nie może być przerzucony na pracownika. Wydatki poniesione przez powoda w okresie jego pracy związane z używaniem prywatnego samochodu do celów służbowych zostały wyliczone przez biegłego i wyniosły 52.853,62 zł. Opinię biegłego Sąd uznał za wiarygodną i

uwzględnił powództwo do kwoty ustalonej w tej opinii. W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu.

Apelacja pozwanej od tego wyroku w części uwzględniającej powództwo została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 września 2005 r. (...). Sąd Apelacyjny ustalił, że w umowie o pracę, czyniąc zadość art. 26 k.p., jako miejsce wykonywania pracy określono Sz. ze wskazaniem adresu siedziby pozwanej. Powoda zatrudniono w charakterze przedstawiciela handlowego, a więc umówiona praca wiązała się z wykonywaniem obowiązków poza miejscem pracy. Nie można więc wykluczyć, że powód wykonywał podróże służbowe w rozumieniu ówczesnie obowiązującego § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 69, poz. 454). Jednakże powód nie dochodził należności z tytułu podróży służbowych, a wyłącznie zwrotu kosztów używania prywatnego pojazdu do celów służbowych. Do obowiązków powoda należało tworzenie i obsługa sieci klientów pozwanego na określonym obszarze, nie mogło więc być wątpliwości co do tego, że wyjazdy wynikały z obowiązków służbowych. Strony zawarły w sposób dorozumiany umowę, na podstawie której powód w ramach rekompensaty za korzystanie z własnego pojazdu miał otrzymywać kwotę 1.500 zł. Jednakże umowa taka w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy powinna odpowiadać warunkom określonym w tym rozporządzeniu. Warunki zaproponowane pracownikowi mogą być korzystniejsze, niż określone w rozporządzeniu, nie mogą natomiast kształtować sytuacji pracownika w sposób mniej korzystny (art. 18 § 1 k.p.). Jeżeli tak się staje, znajduje zastosowanie przepis art. 18 § 2 k.p., w myśl którego postanowienia umów i aktów, o których mowa w § 1 mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy są nieważne; zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy. Przez te przepisy należy rozumieć przepisy kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych

opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy (art. 9 § 1 k.p.). W tym stanie rzeczy wobec sprzeczności wzajemnych uzgodnień stron odnośnie zwrotu kosztów za używanie pojazdu powoda do celów służbowych z przepisami powołanego rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1998 r. nie mogły one wiązać stron stosunku pracy, gdyż były nieważne z mocy ustawy. Podstawę określenia kosztów w niniejszej sprawie winno stanowić to rozporządzenie. Dla ustalenia ich wysokości miarodajna była opinia biegłego. Pozwana nie przedstawiła rzeczowej argumentacji, która kwestionowałaby wnioski opinii.

Od tego wyroku pozwana wniosła skargę kasacyjną, którą oparła na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędne zastosowanie § 1 ust. 2 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. W uzasadnieniu skargi podniosła, że przepisy dotyczące zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Podróżą służbową jest wykonywanie zadania określonego przez pracodawcę poza miejscowością, w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika. Oznacza to, że pracownik udający się w podróż służbową ma stałe miejsce wykonywania pracy w określonej miejscowości, co wskazuje na incydentalność podróży służbowej i tymczasowość pobytu w miejscu wykonania zadania. Skoro powód w zakresie swoich obowiązków miał pozyskiwanie nowych klientów dla pozwanej i zbieranie zamówień, to kolejnych wyjazdów do nich nie można traktować jako podróży służbowej, a co za tym idzie, kosztów z tego wynikłych nie można rozliczać według stawek wynikających z przepisów przytoczonych przez Sąd. Powoduje to, że wyliczenie rzeczywistych kosztów używania samochodu poczynione przez biegłego od samego początku obarczone było błędem. *A priori* zakładało, że opierać winno się na „kilometrówce”, która z kolei wynika z góry przyjętego założenia, że wykonywanie przez powoda pracy było podróżą służbową. W związku z tymi zarzutami skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest oczywiście bezzasadna, gdyż ani jej podstawy, ani uzasadnienie, nie mają żadnego odniesienia do przyjętej w zaskarżonym wyroku podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Jediną podstawą skargi jest naruszenie przepisu § 1 ust. 2 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju przez błędne jego zastosowanie. Skarżąca nie wskazuje miejsca publikacji powołanego aktu prawnego, można się jedynie domyślać, że chodzi o zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej publikowane w Monitorze Polskim Nr 39, poz. 387 ze zm. Zarządzenie to w ogóle nie zostało powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, gdyż w okresie pracy powoda (od 1 kwietnia 2001 r. do 31 lipca 2003 r.) już nie obowiązywało. Do dnia 31 grudnia 2001 r. obowiązywało powołane przez Sąd Apelacyjny rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju a od dnia 1 stycznia 2002 r. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 151, poz. 1720). Przepisów tych rozporządzeń Sąd Apelacyjny nie stosował, wyraził jedynie przypuszczenie (używając sformułowania „nie można wykluczyć”), że wyjazdy powoda do klientów mogły być uznane za podróże służbowe. Gdyby je tak traktować, powodowi przysługiwałyby diety oraz zwrot kosztów przejazdów, noclegów, dojazdów środkami komunikacji miejscowej i innych udokumentowanych wydatków (§ 3 ostatniego z powołanych rozporządzeń). Powód jednak nie dochodził zwrotu kosztów podróży służbowych a jedynie zwrotu wydatków poniesionych na używanie prywatnego samochodu do celów służbowych. Do oceny zasadności oraz ustalenia wysokości roszczeń z tego tytułu nie miały zastosowania przepisy powołanych rozporządzeń, lecz przepisy rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy, a

następnie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu

Kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271) obowiązującego od dnia 1 stycznia 2002 r. Zgodnie z przepisami obu rozporządzeń koszty używania pojazdów do celów służbowych pokrywa pracodawca według stawek za 1 kilometr przebiegu, ustalonych kwotowo dla każdego typu pojazdu i corocznie waloryzowanych. Opinia biegłego została wykonana w oparciu o te stawki. W skardze kasacyjnej nie podnosi się zarzutu, że przepisy te zostały zastosowane nieprawidłowo. Przepisy te nie zostały nawet przytoczone w podstawach skargi, a tylko w granicach tych podstaw Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę (art.398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych przyczyn skarga kasacyjna podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. jako bezzasadna.

/tp/